

nálni.

Mégis van tehát teendők. De hogyan segíthetünk?

A magam részéről avval kísérletezem, hogy fizika címén negyedikben kultúrtörténetet tanítok, amiben helyet kap a csillagászat kialakulása és fejlődése, az asztrológia bírálata (ez ma egyre fontosabb!), a modern csillagászat legfontosabb eredményei és világképe. A tanítandó anyagot persze magamnak kell összeállítanom, lehetőleg olyan források alapján, amiket a tanulók is megtalálnak (Simonyi: A fizika kultúrtörténete stb.). Úgy látom, ötletem beválik; de nem minden tanárnak van ideje, kedve, módja e nehéz önálló munkára. Egyesületünk ebben előadásokkal, oktatástechnikai anyagokkal (dia, kazetta, video, film, távcső, számítógépes programok stb.) segíthetne. Tudomásom szerint sok kolléga használja Kalandozás az égbolton c. könyvecskémet (amit épp tanárok, érdeklődő diákok számára segédkönyvnek számítam), de több friss, megbízható

könyvre lenne szükség. Ha efféle eszközök bőven rendelkezésre állnának, akkor a kollégák bizonyára megkísérelnék a csillagászat alaposabb átadását.

Meg kellene győzni a közvéleményt, hogy a csillagászat nem valami elvont és felesleges, hanem a gyakorlatban is fontos, esztétikai élményt is adó diszciplína. Ha ez sikerülne, akkor — talán — a közoktatás illetékeseit is meg lehetne győzni róla. (Itt csak utalok arra, hogy mint ismeretes, sok országban külön középiskolai tantárgy a csillagászat.) Nincs sok reményem a sikerre, hiszen több mint egy évtizede fáradozom ezen eredmény nélkül. Igaz, az eredménytelenség okai közt személyi ellentétektől hivatalos tehetetlenségig sokféle szerepelt, de ezek ma már nem szükségképp állnak fenn mind. De most már van MCSE, és egyesült erővel, a tagtársak közös munkájával talán többet fogunk elérni.

CSABA GYÖRGY GÁBOR

Ez történt Salgótarjánban

Mint arról többször is hírt adtunk, augusztus 17—20. között Salgótarjánban került megrendezésre a Magyar Amatőr Csillagvizsgálók I. Országos Találkozója. Ehhez az eseményhez kapcsolódva rendezte találkozóját a Csillagásztörténeti Adatgyűjtő Csoport, augusztus 19-én pedig ugyancsak itt zajlott a Csillagászat Baráti Köre rendkívüli találkozója.

A legtöbb résztvevő 17-én délután érkezett meg, az este ismerkedéssel telt a Gedőc-tetői csillagvizsgálóban. Másnap reggel 9-től 8 hazai és 4 szlovákiai csillagvizsgáló munkájáról hallhattak a résztvevők. Különösen érdekes volt a két videofilm, melyek a kiskunhalasi ill. a tatabányai csillagvizsgálót mutatták be (ez utóbbi Komárom megye amatőr csillagászatával is megismertette a résztvevőket). Délután a Gedőc-tetői csillagvizsgáló felé-

pülését és munkáját ismertette Környű József. Pónori Thewrekw Aurél a régi magyar csillagvizsgálókról adott áttekintést 1899-ig, a Konkoly-féle csillagvizsgáló államosításáig. A délutáni CSACS-ülés keretében Zajác György ismertette a régi Debrecen csillagászati életről folytatott kutatásait.

Az augusztus 19-i CSBK-találkozó — Pónori Thewrekw Aurél bevezető szavai után — dr. Horváth András előadásával kezdődött, melyben a Fobosz-szondák eredményeit és a Voyager-2 Neptunusz-közelítéséről érkezett legfrissebb híreket ismertette. Dr. Almár Iván — a csillagvizsgálók találkozójához kapcsolódóan — az űrobservatóriumokról adott elő. (Itt hallhattunk először a Hipparcos műhold sajnálatos kudarcáról.) Ekkor következett a nap legfontosabb része, a CSBK jövőjének megvitatása.

Mindazok, akik figyelmenl kísérik amatőrmozgalmunk sorsát, tisztában vannak azzal, hogy ma már a CSEK nem tölti, nem töltheti be azt a szerepet, melyet a 60-as, 70-es években játszott. Ponorí Thewrewk Aurél vitaindítójában áttekintette a CSEK történetét, hibáit és eredményeit egyaránt. Önkritikusan értékelte a hanyatlás okait, s oda következtetett, hogy a CSEK-ra a jelenlegi széttagoltságban nincs szükség. Az 1976-os decentralizálás óta az Uránia nem áll(hat) közvetlen kapcsolatban a tagsággal, a címlistákat a megyei ügyintézők kezelik. Számos megyében azonban még ügyintézőt sem lehet találni, nem is szólva a pusztá nyilvántartáson felüli érdemi munkáról. Ezért azt javasolta, hogy a CSEK országos szervezatként szűnjék meg, ám megfelelő igény esetén — ahol a TIT-tel való kapcsolat eredményes — működjenek tovább a CSEK megyei csoportjai. Vértés Ernő az elmondottakhoz felvázolta az általános kulturális hátteret. Taracsák Gábor utalt arra, hogy a hanyatlás jelei már régen mutatkoztak (a taglétszám egyre lanyhább növekedése, a decentralizálás következményei, a drágaság, egy Kulin Györgyhoz hasonló vezéregyéniség hiánya stb.). Holl András a CSEK jogutódjának a Magyar Csillagászati Egyesületet javasolta. Dr. Dankó Sándor utalt tényfeltáró cikkeire, melyek már évekel ezelőtt foglalkoztak a CSEK hibáival. Bartha Lajos a CSEK és az MCSE közötti jogfolytonosságot szorgalmazta, kiemelve azt, hogy az utóbbi vezetői ne egyezzenek meg a CSEK vezetőivel. Aggodalmának adott hangot a csillagászati ismeretterjesztés további sorsával kapcsolatban. Dr. Antal András a TIT nevében üdvözölte az egybegyűlteket. Kiemelte, hogy az amatőrmozgalom váltsága nem választható el az ország válságától. Annak érdekében, hogy a TIT jobban támogathassa az amatőr-csillagászatot és más kulturális tevékenységeket, a Társulatnak profit termelő vállalkozássá kell alakulnia. Erre minden remény megvan,

hiszen a TIT jelenleg is képes fenntartani 430 milliós költségvetését. Kovaliczky István bejelentette, hogy a Komárom Megyei CSEK továbbra is működni fog. Kritikus szavakkal illette a vezetőség és a vidéki tagok közötti gyenge kapcsolatot.

A találkozón megjelent 62 tag közül végül 41-en szavaztak arra, hogy a CSEK szűnjék meg mint országos szervezet. A továbbra is fennmaradni szándékozó megyei CSEK-szervezetek koordinálását az Uránia egy megbízott munkatársa végzi.

Mint az várható volt, több bejelentés történt a CSEK utáni amatőrmozgalommal kapcsolatban.

Bartha Lajos bejelentette, hogy a CSACS a továbbiakban az MCSE független szakosztályaként működik. Könyű József a Bemutató Csillagvizsgálók Országos Hálózatának megalakulását jelentette be. Ez a hálózat szintén az MCSE részeként fog tevékenykedni. Gellért András egy szövetség megalakulását jelentette be, mely "szervezetek feletti szervezetként" kíván működni.

Délután dr. Szabados László előadását hallhattuk a világ nagy obszervatóriumairól — sajátos nézőpontból, hiszen előadónk nem a műszerek mérete, hanem eredményessége, teljesítménye szempontjából "rangsorolt". Késő délután — "levezetésképpen" — felkerestük a 626 m magas Salgóvárat, este pedig a Gedőc-tetői csillagvizsgálóban folytak a Bemutató Csillagvizsgálók Országos Hálózatával kapcsolatos megbeszélések.

Augusztus 20-án délelőtt "visz-szaalakultunk" csillagvizsgáló-találkozóvá. További két előadás hangzott el: Holl András a Pizskés-tetői obszervatórium műszereit és tevékenységét ismertette, Mízer Attila pedig az amatőr-csillagászok és a bemutató csillagvizsgálók kapcsolatát tekintette át.

A találkozó(k) szervezéséért, lebonyolításáért külön köszönet illeti Könyű Józsefet és a salgótarjáni amatőr-csillagászokat.